

Tirsdag den 29. maj 2018

P8_TA(2018)0216

EU's resultattavle for retsområdet 2017

Europa-Parlamentets beslutning af 29. maj 2018 om EU's resultattavle for retsområdet 2017 (2018/2009(INI))

(2020/C 76/04)

Europa-Parlamentet,

- der henviser til traktaten om Den Europæiske Union, særlig artikel 2, 6, og 7,
- der henviser til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, særlig artikel 70, 85, 86, 258, 259 og 260,
- der henviser til Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder,
- der henviser til sine relevante beslutninger vedrørende retsstatsprincippet og retsvæsenet,
- der henviser til Kommissionens meddelelse til Europa-Parlamentet, Rådet, Den Europæiske Centralbank, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget af 10. april 2017 med titlen "EU's resultattavle for retsområdet 2017" (COM(2017)0167),
- der henviser til Kommissionens Fælles Forskningscenters undersøgelse fra 2017 med titlen "Retssystemet og den økonomiske udvikling i EU's medlemsstater" ⁽¹⁾,
- der henviser til en undersøgelse fra US Chamber Institute for Legal Reform fra 2017 med titlen "Stigningen i kollektive søgsmål i EU" ⁽²⁾,
- der henviser til databasen for ligestillingsstatistik fra Det Europæiske Ligestillingsinstitut (EIGE) ⁽³⁾,
- der henviser til Den Europæiske Kommission for Demokrati gennem Rets (Venedigkommissionens) rapporter, særlig dens tjekliste for retsstatsprincippet ⁽⁴⁾,
- der henviser til sin beslutning af 12. marts 2014 om evaluering af retsplejen med hensyn til strafferetsplejen og retsstatsprincippet ⁽⁵⁾,
- der henviser til Milieus sammenlignende undersøgelse fra 2011 med titlen "Comparative study on access to justice in gender equality and anti-discrimination law" ⁽⁶⁾,
- der henviser til Europarådets henstilling om dommere: uafhængighed, effektivitet og ansvar (CM/Rec(2010)12) ⁽⁷⁾,
- der henviser til undersøgelse fra Europa-Parlamentets Temaafdeling for Borgernes Rettigheder og Konstitutionelle Anliggender fra 2017 med titlen "Mapping the Representation of Women and Men in Legal Professions Across the EU" ⁽⁸⁾,

⁽¹⁾ http://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/bitstream/JRC104594/jrc104594__2017_the_judicial_system_and_economic_development_across_eu_member_states.pdf

⁽²⁾ http://www.institutelegalreform.com/uploads/sites/1/The_Growth_of_Collective_Redress_in_the_EU_A_Survey_of_Developments_in_10_Member_States_April_2017.pdf

⁽³⁾ <http://eige.europa.eu/gender-statistics/dgs>

⁽⁴⁾ [http://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-AD\(2016\)007-e](http://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-AD(2016)007-e)

⁽⁵⁾ EUT C 378 af 9.11.2017, s. 136.

⁽⁶⁾ Milieu Ltd (2011), "Comparative study on access to justice in gender equality and anti-discrimination law", sammenfattende rapport, GD for Retlige Anliggender, Kommissionen, Bruxelles.

⁽⁷⁾ [https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?p=&Ref=CM/Rec\(2010\)12&Language=lanEnglish&Ver=original&BackColorInternet=C3C3C3&BackColorIntranet=EDB021&BackColorLogged=F5D383&direct=true](https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?p=&Ref=CM/Rec(2010)12&Language=lanEnglish&Ver=original&BackColorInternet=C3C3C3&BackColorIntranet=EDB021&BackColorLogged=F5D383&direct=true)

⁽⁸⁾ [http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2017/596804/IPOL_STU\(2017\)596804_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2017/596804/IPOL_STU(2017)596804_EN.pdf)

Tirsdag den 29. maj 2018

- der henviser til de årlige evalueringsrapporter om de europæiske retssystemer, der er udarbejdet af Europarådets Kommission for et Effektivt Retsvæsen (CEPEJ) ⁽⁹⁾;
 - der henviser til forretningsordenens artikel 52,
 - der henviser til betænkning fra Retsudvalget og udtalelse fra Udvalget om Borgernes Rettigheder og Retlige og Indre Anliggender (A8-0161/2018),
- A. der henviser til, at uafhængige og effektive retssystemer af høj kvalitet er af afgørende betydning for at opretholde retsstatsprincippet, en retfærdig rettergang og borgernes og virksomhedernes tillid til retssystemet, idet de sikrer, at borgere og virksomheder fuldt ud kan nyde godt af deres rettigheder; der henviser til, at et effektivt retssystem er uadskilleligt fra domstolens uafhængighed, idet det fremmer den økonomiske vækst, forsvaret af grundlæggende rettigheder og understøtter den korrekte anvendelse af EU-retten; der henviser til, at retfærdighed er en værdi i sig selv, navnlig hvad angår adgang til klage og domstolsprøvelse for borgerne og respekt for retten til en retfærdig rettergang;
 - B. der henviser til, at Kommissionen har offentliggjort EU's resultattavle for retsområdet 2017, som er et informativt, ikke-bindende sammenligningsværktøj, der i princippet har til formål at vurdere de nationale retssystemers effektivitet, uafhængighed og kvalitet og bedre finde frem til mangler, identificere god praksis og fremskridt, og som med henblik herpå fokuserer på de parametre ved et retssystem, der medvirker til at forbedre erhvervs-, investerings og forbrugerklimaet i Den Europæiske Union;
 - C. der henviser til, at EU's femte resultattavle for retsområdet analyserer især spørgsmål vedrørende offentlig adgang til retssager, retsvæsenets uafhængighed, sådan som det opfattes af borgerne og erhvervslivet, den nuværende brug af informations- og kommunikationsteknologi (IKT) i retssystemet og funktionen af de nationale retssystemer på specifikke områder vedrørende det indre marked og erhvervslivet, samtidig med at det også præsenterer en indledende oversigt over de nationale strafferetlige systemers funktion i forbindelse med håndhævelsen af EU's lovgivning om bekæmpelse af hvidvaskning af penge;
 - D. der henviser til, at EU's resultattavle for retsområdet 2017 ikke opstiller en samlet rangorden over de nationale retssystemer og ikke har til hensigt at fremhæve en orden frem for en anden;
 - E. der henviser til, at resultattavlen for retsområdet derimod bør være en nyttig håndbog, der giver en oversigt over bedste praksis, der skal anvendes af medlemsstaterne på området civil-, handels- og forvaltningsret;
 - F. der henviser til, at der stadig mangler mange data vedrørende visse medlemsstater; der henviser til, at der er forskelle i mængden og det specifikke indhold af data fra visse medlemsstater;
 - G. der henviser til, at EU's resultattavle for retsområdet 2017 hovedsagelig fokuserer på civil-, handels- og forvaltningsret, men også indeholder en første oversigt over de nationale systemers funktion ved anvendelsen af EU's lovgivning om bekæmpelse af hvidvaskning af penge på det strafferetlige område;
 - H. der henviser til, at denne ikke-bindende undersøgelse har den fordel, at den kan påvise både positive og negative tendenser og tilbyde et forum for peerlæring og udveksling af bedste praksis overalt i Unionen til at fremme og sikre overholdelsen af retsstatsprincippet;
 - I. der henviser til, at oplysninger om retssystemet i et brugervenligt format er en forudsætning for adgang til domstolene;
 - J. der henviser til, at retssystemerne skal tilpasses for at imødegå de nye udfordringer, som EU står over for;

Almindelige bemærkninger

1. understreger, at retsvæsenet bekræfter retsstatsprincippet i samfundet og sikrer enhver ret til en retfærdig rettergang ved en uafhængig og upartisk domstol; opfordrer medlemsstaterne til at sikre, at enhver retsreform opretholder retsstatsprincippet og overholder EU's standarder for retsvæsenets uafhængighed; opfordrer i denne henseende Kommissionen til fortsat at overvåge de nationale retsreformer inden for rammerne af det europæiske semester, der også trækker på oplysninger fra EU's resultattavle for retsområdet; opfordrer endvidere Kommissionen til at udvikle nogle nye kriterier for bedre at vurdere retssystemernes overensstemmelse med retsstatsprincippet, bl.a. med udgangspunkt i den af Venedigkommissionen udarbejdede tjekliste for retsstatsprincippet;

⁽⁹⁾ https://www.coe.int/t/dghl/cooperation/cepej/evaluation/default_en.asp

Tirsdag den 29. maj 2018

2. opfordrer Kommissionen til at indsamle mere præcise oplysninger om behandlingen af overtrædelser af retsstatsprincippet og trusler mod de grundlæggende frihedsrettigheder, herunder korruption, diskrimination og krænkelse af privatlivets fred, tanke-, samvittigheds- og religionsfriheden, ytringsfriheden, forsamlings- og foreningsfriheden;
3. minder om den anmodning, det fremsatte i sin beslutning af 25. oktober 2016 om en EU-mekanisme for demokrati, retsstatsprincippet og grundlæggende rettigheder, og gentager sin anmodning til Kommissionen om at forelægge et forslag til indgåelse af en EU-pagt for demokrati, retsstatsprincippet og grundlæggende rettigheder; opfordrer Kommissionen til at samle de eksisterende rapporter, herunder resultattavlen for retsområdet, indtil pagten for demokrati, retsstatsprincippet og grundlæggende rettigheder er på plads;
4. noterer sig EU's resultattavle for retsområdet for 2017 med stor interesse og opfordrer Kommissionen til yderligere at fremme dette arbejde i overensstemmelse med traktaterne og i samråd med medlemsstaterne;
5. understreger, at oprettelsen af en særskilt resultattavle for det strafferetlige område vil yde et grundlæggende bidrag til at skabe en fælles forståelse for EU-lovgivningen på det strafferetlige område blandt dommere og anklagere og således styrke den gensidige tillid;
6. opfordrer Kommissionen til at tage hensyn til bekæmpelsen af korruption og anser medtagelsen af dette spørgsmål i resultattavlen for retsområdet for være en prioritet;
7. støtter formålet med denne udveksling og understreger, at et uafhængigt og effektivt retssystem af høj kvalitet kan give virksomhederne incitamenter til at udvikle og investere nationalt og på tværs af grænserne, samtidig med at det beskytter borgernes grundlæggende rettigheder og håndhæver arbejdstagernes og forbrugernes rettigheder, hvilket vil øge deres økonomiske bidrag;
8. gør opmærksom på, hvor vigtig retlig benchmarking er for gensidig tillid på tværs af grænserne, for effektivt samarbejde mellem retsvæsenets institutioner og for udviklingen af et fælles retligt område og en europæisk retskultur; opfordrer derfor Kommissionen til fortsat at udvikle konkrete indikatorer til at vurdere håndhævelsen i praksis af EU's værdier, som f.eks. retsstaten og respekten for grundlæggende rettigheder;
9. mener, at en sådan sammenligning skal være baseret på objektive kriterier og dokumentation, som er indsamlet, sammenlignet og analyseret på en nøjagtig måde, under hensyntagen til individuelle forfatningsmæssige og retlige rammer; understreger betydningen af at sikre lige behandling af alle medlemsstater, når deres retssystemer upartisk vurderes;
10. glæder sig over, at Kommissionen gør en indsats for, for første gang, at evaluere visse aspekter af strafferetsplejen i relation til bekæmpelse af hvidvaskning af penge, og henstiller til, at Kommissionen træffer de nødvendige foranstaltninger til at tilskynde medlemsstaterne til at tilvejebringe data om varigheden af de retslige procedurer på dette område, i lyset af ikrafttrædelsen af det fjerde og senere af det femte direktiv om bekæmpelse af hvidvaskning af penge;
11. glæder sig over Kommissionens bestræbelser på at præsentere målbare data og drage konkrete konklusioner om, hvordan medlemsstaterne har forbedret eller kan forbedre kvaliteten og effektiviteten i deres retssystemer, især hvad angår status og udnævnelse af dommere, deres uafhængighed og kønsbalance; bemærker, at datamanglen stadig er blevet mindre, især for indikatorer for retssystemernes effektivitet; beklager, at der stadig er tilfælde, hvor nogle medlemsstater ikke har givet visse data for visse kategorier, selvom disse data foreligger; opfordrer derfor medlemsstaterne til at intensivere deres indsats for at gøre dataene sammenlignelige og til fuldt ud at samarbejde med Kommissionen ved at levere de ønskede oplysninger; understreger, at medlemsstaterne fortsat skal reducere datamanglen for at opfylde deres prioriteter for effektive retssystemer; opfordrer medlemsstaterne til at indgå i et nært samarbejde med CEPEJ og Kommissionen, især via den uformelle gruppe af nationale eksperter fra ministerier og deres respektive retssystemer, for at rette op på de resterende datamangler for visse kategorier i resultattavlen for retsområdet;
12. opfordrer medlemsstaterne til nøje at undersøge resultaterne fra resultattavlen for retsområdet 2017 og afgøre, hvilke konklusioner der skal drages heraf, og overveje, om der skal vedtages nationale foranstaltninger for at afhjælpe eventuelle uregelmæssigheder med hensyn til deres nationale retssystemers kvalitet, effektivitet og uafhængighed;

Tirsdag den 29. maj 2018

13. bemærker, at mange medlemsstater har fortsat deres bestræbelser på at forbedre effektiviteten af deres nationale retssystemer gennem indførelse af reformer; glæder sig over, at der er blevet bebudet et betragteligt antal nye reformer med hensyn til retshjælp, alternative metoder til tvistbilæggelse, domstolenes specialisering og køreplanen for retsvæsenet;

Effektivitet

14. understreger betydningen af effektive og rettidige procedurer i overensstemmelse med artikel 6 i den europæiske menneskeret-tighedskonvention og artikel 47 i EU's charter om grundlæggende rettigheder; understreger endvidere betydningen af hurtige og effektive procedurer i sager om forbrugerbeskyttelse, intellektuel ejendomsret og databeskyttelsesrettigheder; bemærker med bekymring, at sådanne procedurer stadig tager for lang tid i nogle medlemsstater; påpeger, at et stort efterslæb af verserende sager også gør, at borgerne og virksomhederne er mindre tilbøjelige til at have tillid til retssystemet, og svækker retssikkerheden, idet tillid udgør hjørneste-nen for respekten for retsstatsprincippet;

15. opfordrer medlemsstaterne til at investere i anvendelsen og den fortsatte udvikling af IKT-værktøjer i deres retssystemer i et forsøg på at gøre dem mere tilgængelige og mere forståelige og lettere at bruge for alle EU-borgere, navnlig dem med en hvilken som helst form for handicap, og sårbare grupper, herunder nationale mindretal og/eller migranter; fremhæver fordelene ved IKT-systemer for det grænseoverskridende samarbejde mellem medlemsstaternes retsmyndigheder og på nationalt plan ved at reducere omkostningerne for alle berørte parter og også ved at forbedre retssystemernes generelle effektivitet og kvalitet, f.eks. gennem elektronisk indsendelse af krav, muligheden for overvågning og gennemførelse af procedurer online og elektronisk kommunikation mellem domstole og advokater; beklager, at man endnu ikke har udnyttet IKT-systemers fulde potentiale i hele EU; glæder sig over gennemsigtigheden i de fleste medlemsstater med hensyn til offentliggørelse af domstolsafgørelser; understreger, at tilgængeligheden af onlineoplysninger på en brugervenlig måde bidrager væsentligt til adgangen til domstolsprøvelse for borgere og virksomheder; opfordrer medlemsstaterne til at offentliggøre alle domstolsafgørelser online, da dette vil bidrage til, at borgere og virksomheder bliver mere fortrolige med rets-systemet, og gøre det mere gennemsigtigt; bemærker endvidere, at dette kan fremme en konsekvent retspraksis;

16. fremhæver behovet for at intensivere og diversificere omfanget af den uddannelse, der tilbydes til dommere, da dette også er et grundlag for et effektivt, uafhængigt og upartisk retssystem; understreger navnlig behovet for uddannelse inden for områderne kønsroller, -normer og -stereotyper, retsetik, IT-færdigheder, retslig forvaltning, mægling og kommunikation med parterne og med pressen; understreger endvidere betydningen af at tilbyde tilstrækkelig undervisning i EU-retten og EU's forskellige samarbejdsstrukturer, som f.eks. Eurojust; bemærker, at det inden for specifikke områder af EU-retten, såsom ophavsret og lovgivning om privatlivets fred, kan være nødvendigt at forstå ikke blot lovgivningen, men også den teknologiske udvikling; bemærker, at specialisering af dommere og domstole synes at have en positiv virkning på effektiviteten og kvaliteten af retssystemerne; anmoder Kommissionen om at undersøge dette spørgsmål nærmere i næste års undersøgelse; understreger, at en fortsat og systematisk uddannelse af dommere og andre juridiske eksperter er nødvendig for at sikre, at lovgivningen anvendes sammenhængende og med høj kvalitet samt håndhæves effektivt; opfordrer medlemsstaterne til at investere mere i udviklingen af uddannelse af retsvæsenets aktører og videreuddannelse af jurister, såsom dommere, herunder i andre medlemsstater, med henblik på at udveksle erfaringer og bedste praksis;

17. opfordrer medlemsstaterne og EU-institutionerne til at støtte den videre udvikling af mægling på EU-plan; opfordrer Kommissionen til systematisk at vurdere virkningerne af mægling i EU's retssystemer;

Kvalitet

18. opfordrer Kommissionen til at tilføje kollektive søgsmålprocedurer til næste års sammenlignende undersøgelse om retssystemers tilgængelighed, da det mener, at adgangen til domstolene og en effektiv tvistbilæggelse er af afgørende betydning; anser disse procedurer for at være et meget vigtigt instrument til at styrke forbruger-, miljø- og sundhedsbeskyttelsen i EU som helhed inden for de områder, hvor et stort antal sagsøgere er direkte berørt; mener, at kollektive søgsmålprocedurer letter borgernes adgang til domstolsprøvelse og effektiv tvistbilæggelse og dermed fjerner urimelige hindringer, navnlig for borgere, der lever under fattigdomsgrænsen eller er involveret i sager med en grænseoverskridende dimension;

Tirsdag den 29. maj 2018

19. bemærker, at de fleste medlemsstater kræver, at parterne betaler en retsafgift, når en retssag indledes; understreger, at tilgængeligheden af retshjælp og retsafgifternes størrelse er afgørende for adgang til domstolsprøvelse, som er en grundlæggende rettighed i EU, især for fattige borgere, og understreger betydningen af retshjælp med henblik på at garantere, at svagere parter på lige vilkår kan få adgang til domstolsprøvelse; understreger, at retshjælp til forbrugere under fattigdomsgrænsen fortsat er en vigtig afbalancerende faktor; påpeger, at vanskeligheder med at få retshjælp kan være en særdeles afskrækkende, hvor retsafgifterne og/eller andre sagsomkostninger udgør en betydelig andel af kravets værdi; mener, at retshjælp bør være knyttet til fattigdomsgrænsen i medlemsstaterne; fastholder, at retsomkostningerne generelt bør reduceres yderligere, f.eks. ved at gøre brug af nationale elektroniske e-justice-portaler; opfordrer medlemsstaterne til at forbedre brugervenligheden af den onlineinformation, der giver borgerne mulighed for at finde ud af, om de er berettiget til retshjælp, herunder tilgængelig onlineinformation for personer, der er synshæmmede;

20. opfordrer Kommissionen til før afslutningen af næste års undersøgelse at indføre en ny indikator vedrørende adgang til domstolene for alle grupper, der eventuelt kunne blive ugunstigt stillet, med henblik på at identificere mulige hindringer;

21. understreger behovet for at tage fat på de stadig eksisterende betydelige forskelle i kønsbalancen blandt dommere, navnlig i højere retsinstanter/højesteretter, både på nationalt og EU-plan; noterer sig med beklagelse den nylige negative udvikling for så vidt angår andelen af kvindelige professionelle dommere i nogle medlemsstater;

22. understreger, at der stadig er meget at gøre i forhold til ligestilling mellem kønnene i embeder inden for retsvæsenet i Europa, ikke mindst med hensyn til dommerembedet, og hvad angår kønsstereotyper, åbenhed omkring udnævnelser, bedre muligheder for at forene arbejdet med andre forpligtelser eller eksistensen af mentorordninger; understreger den klare uoverensstemmelse mellem andelen af kvinder på lavere niveauer i retsvæsenet (herunder personale, der ikke er dommere) og i de højere retsinstanter og ved anklagemyndighederne; opfordrer indtrængende medlemsstaterne til navnlig inden for videregående uddannelser at rette deres indsats mod kvinder i de juridiske erhverv og at fremme en positiv holdning til kvindelige dommere;

23. minder om den fælles erklæring fra 2015 fra Europa-Parlamentet og Rådet⁽¹⁰⁾, hvoraf det fremgår, at medlemsstaterne i videst muligt omfang og i lyset af målet om at opnå ligestilling mellem mænd og kvinder i overensstemmelse med artikel 3 traktaten om Den Europæiske Union bør sikre en ligelig repræsentation af mænd og kvinder ved udnævnelse af kandidater til dommere ved Retten, den ene af Den Europæiske Unions Domstols retsinstanter; opfordrer indtrængende medlemsstaterne til at foregå med et godt eksempel i den henseende;

24. understreger, at selv om over halvdelen af medlemsstaterne øgede udgifterne til retssystemet pr. indbygger i 2015, er fastlæggelsen af de finansielle ressourcer stadig i overvejende grad baseret på historiske omkostninger i stedet for den faktiske arbejdsbyrde eller antallet af retsanmodninger;

25. bifalder den øgede anvendelse af alternative tvistbilæggelsesmekanismer i de fleste medlemsstater, navnlig anvendelsen af den europæiske onlinetvistbilæggelsesplatform for forbrugere og erhvervsdrivende;

26. noterer sig den manglende datatilgængelighed inden for ægteskabssager og sager vedrørende forældreansvar; opfordrer Kommissionen til at medtage sådanne data i EU's resultattavle for retsområdet, der stilles til rådighed af medlemsstaterne, eventuelt som et midtvejsmål, der skal indføres efter afslutning af revisionen af Rådets forordning (EF) nr. 2201/2003 om kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser i ægteskabssager og i sager vedrørende forældreansvar;

Uafhængighed

27. understreger, at uafhængighed, kvalitet og effektivitet er centrale elementer i et velfungerende retssystem, som igen er af afgørende betydning for at opretholde retsstatsprincippet, en retfærdig rettergang og borgernes og virksomhedernes tillid til retssystemet; understreger endvidere, at retsvæsenets uafhængighed er en integrerende del af demokratiet; mener, at et uafhængigt retsvæsen på den ene side er baseret på manglende indblanding eller pres fra regeringen og politikere eller fra parter med traditionsbetingede økonomiske interesser og på den anden side på effektive garantier i kraft af dommernes status og position og deres finansielle situation; understreger, at der skal sikres tilstrækkelig autonomi for at afskærme retsforfølgende myndigheder fra utilbørlig politisk indblanding; opfordrer derfor Kommissionen til at medtage et afsnit om de offentlige anklageres status og deres autonomi i resultattavlen; opfordrer endvidere Kommissionen til fortsat at vurdere retsgarantierne for retsvæsenets uafhængighed, herunder i samarbejde med netværkene af de øverste domstole og domstolsadministrationer;

⁽¹⁰⁾ EUT C 436 af 24.12.2015, s. 1.

Tirsdag den 29. maj 2018

28. påpeger vigtigheden af upartiske, dvs. fri for vilkårlige skønsbeføjelser, og omfattende mekanismer i forbindelse med udnævnelse, evaluering, forflyttelse eller afskedigelse af dommere;

o

o o

29. pålægger sin formand at sende denne beslutning til Rådet og Kommissionen.
